

GHID DE BUNĂ PRACTICĂ
privind modalitatea de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuție a gazelor
naturale dintr-un sistem de distribuție închis

I. INTRODUCERE

În aplicarea prevederilor art. 139 din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare, a fost elaborat prezentul ghid de bună practică privind modalitatea de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis, care reprezintă o recomandare cu privire la modul principal de stabilire a valorii tarifului aferent serviciului de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis și care, totodată, își propune prezentarea într-o formă concisă și accesibilă a reperelor esențiale privind modalitatea de stabilire a tarifului, în acord cu prevederile legislative în vigoare.

Îndrumările și informațiile din cuprinsul acestui document au un rol orientativ și sunt menite să conducă la o bună înțelegere și practică a modalității de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis.

Obiectivul acestui ghid este de asigurare a unui nivel corespunzător de informare și transparență asupra modalităților principale de stabilire a tarifelor de distribuție, în scopul asigurării protecției atât a utilizatorilor de sistem, cât și a operatorilor sistemelor de distribuție închisă, pentru o prestare în bune condiții a serviciului de distribuție a gazelor naturale. Astfel, deciziile utilizatorului de sistem și ale operatorului sistemului de distribuție închis, ar urma să fie luate în cunoștință de cauză, să corespundă cât mai bine nevoilor fiecăruia și să aibă la bază principiile transparenței, corectitudinii și integrității.

Acest document se adresează, deopotrivă, agenților economici care prestează serviciul de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis și beneficiarilor acestui serviciu, utilizatorii de sistem.

Datorită naturii complexe a legislației, a particularităților fiecărui sistem de distribuție închis/operator de sistem/utilizator de sistem, precum și a modului principal de prezentare, este posibil ca informațiile și recomandările prezentate prin intermediul acestui ghid să nu fie aplicabile direct sau în totalitate pentru fiecare caz ori situație în parte.

II. TERMENI UTILIZAȚI

Termenii utilizați pe parcursul prezentului document au semnificațiile definite fie prin legislația specifică sectorului gazelor naturale, fie prin legislația specifică domeniului de care aparțin.

Totodată, pentru o adresabilitate ușoară și concisă, în înțelesul prezentului document termenii de mai jos au următoarele semnificații:

1. **ghid** - ghid de bună practică privind modalitatea de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis
2. **capacitate de distribuție** – debitul maxim instalat orar, exprimat în unitate de volum pe unitate de timp sau în unitate de energie per unitate de timp, la care are dreptul utilizatorul sistemului de distribuție închis, în baza contractului încheiat cu operatorul de distribuție pentru prestarea serviciului de distribuție gaze naturale, respectiv debitul maxim instalat orar al sistemului de distribuție închis disponibil pentru vehicularea gazelor naturale la utilizatorii de sistem, după caz;
3. **volum distribuit** – volumul de gaze naturale distribuite în condiții standard de presiune, temperatură și de calitate prevăzute în reglementările specifice în vigoare, vehiculate printr-un sistem de distribuție închis, măsurat la utilizatorul sistemului de distribuție închis, cu un conținut energetic exprimat în MWh;
4. **tarif de distribuție** - tarif aferent serviciului de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis;
5. **operator de distribuție** - persoana fizică sau juridică, proprietară a unuia sau mai multor sisteme de distribuție închisă, ce realizează în mod direct sau prin mandatare activitatea de distribuție a gazelor naturale în unul sau mai multe sisteme de distribuție închisă, inclusiv persoana fizică sau juridică ce a subcontractat această activitate, care răspund de exploatarea, întreținerea și dezvoltarea sistemului și, după caz, a interconectărilor sale cu alte sisteme, precum și de asigurarea capacității pe

termen lung a sistemului, în vederea satisfacerii la un nivel rezonabil a cererii pentru distribuția gazelor naturale;

6. **utilizator de sistem** - beneficiar al serviciului de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis prestat de operatorul de distribuție.

III. PRINCIPII GENERALE privind tariful pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis

1. Tariful de distribuție se stabilește de către operatorul de distribuție și se aprobă de organele de conducere proprii mandatate în acest sens.

2. La alegerea modalității de stabilire a tarifului de distribuție, operatorul de distribuție ține seama de particularitățile sistemului de distribuție și de modul patrimonial/economic/financiar de organizare a activității de distribuție a gazelor naturale printr-un sistem închis și a activității economice generale desfășurate.

3. Tariful de distribuție are la bază costurile eficiente, efectuate în mod prudent, atât pentru înființarea, cât și pentru operarea și menținerea sistemului de distribuție închis în parametrii normali de funcționare și oricând la dispoziția utilizatorului, în vederea prestării serviciului de distribuție.

4. Tariful de distribuție exprimă valoarea serviciului prestat pentru rezervarea de capacitate în sistemul de distribuție și vehicularea prin acesta a unui volum de gaze naturale aflate în condiții standard de presiune, temperatură și de calitate prevăzute în reglementările specifice în vigoare, cu un conținut energetic echivalent cu un MWh.

5. Tariful de distribuție se poate stabili la nivel de operator de distribuție și/sau pe fiecare sistem de distribuție închis deținut/operat de acesta. Totodată, în baza unor criterii transparente, precizate în cadrul metodologiei ori odată cu tarifele aprobate pentru care există obligația legală de publicare pe pagina oficială de web a operatorului de distribuție, tariful de distribuție poate fi stabilit și pe categorii de utilizatori de sistem, pe intervale orare și pe anotimp, precum și pe arii geografice.

6. Tariful de distribuție se aplică fiecărui utilizator de sistem în conformitate cu prevederile contractului de prestare a serviciului de distribuție a gazelor naturale încheiat cu operatorul de distribuție, pe perioada de valabilitate a acestuia. Contractul comercial se încheie în baza

dreptului obținut de solicitantul de acces la sistemul de distribuție, în acest caz utilizatorul de sistem, potrivit acordului emis în favoarea acestuia de operatorul de distribuție în scopul utilizării sistemului de distribuție.

7. La stabilirea tarifului de distribuție, în situația în care operatorul de distribuție desfășoară și alte activități în calitate de agent economic, se au în vedere numai costurile justificate aferente activității de distribuție a gazelor naturale printr-un sistem de distribuție închis, iar acestea se iau în considerare o singură dată.

IV. ELEMENTELE principale de structură ale tarifului de distribuție

1. COSTURILE aferente serviciului de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis

Întrucât din punct de vedere practic, chiar și istoric sau teoretic, costurile reprezintă cea mai concretă și sigură bază de stabilire a tarifelor, primul element principal din structura tarifului de distribuție îl reprezintă costurile eficiente, justificate și necesare, generate de prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis.

Costurile includ cheltuielile generate de operațiunile aferente realizării serviciului de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis, reprezentate în principal de cheltuielile cu amortizarea immobilizărilor corporale/necorporale de bază ale activității, consumurile de stocuri, serviciile prestate de terți, personalul, executarea unor obligații legale sau contractuale, etc.

Costurile de realizare a serviciului de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis stau la baza determinării tarifului de distribuție și reflectă resursele utilizate pentru realizarea acestui serviciu, în scopul obținerii unui venit, respectiv profit.

Din punct de vedere al modului cum sunt atribuite pentru realizarea acestui serviciu, costurile se împart în costuri directe, care pot fi atribuite direct acestuia și în costuri indirecte care nu pot fi identificate/atribuite direct serviciului de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis.

În funcție de modul de modificare a costurilor în baza evoluției volumelor de gaze naturale distribuite, costurile de realizare a serviciului se împart în costuri fixe, care reprezintă acele

costuri care rămân constante într-un spectru de modificări indiferent de evoluția volumului de gaze natural distribuite, și în costuri variabile, care reprezintă acele costuri care se modifică odată cu evoluția volumului de gaze naturale distribuite.

Operatorul de distribuție realizează aceste costuri într-o manieră prudentă, dar care să asigure, totodată, desfășurarea continuă și în siguranță a activității de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis.

Se consideră cost efectuat în mod prudent acel cost care se demonstrează a fi necesar, oportun, eficient și care reflectă condițiile pieței, respectiv:

- a) necesar - nevoia obiectivă a operatorului de distribuție de a realiza un cost în vederea asigurării exploatarei, dezvoltării și utilizării în siguranță a sistemului de distribuție închis;
- b) oportun - amânarea costului este de natură a produce prejudicii operatorului de distribuție și/sau utilizatorului de sistem;
- c) eficient - realizarea costului este de natură a aduce beneficii viitoare operatorului de distribuție și utilizatorului de sistem;
- d) condițiile pieței - costul realizat de către operatorul de distribuție raportat la cele mai bune condiții ale pieței, existente la data realizării și în conformitate cu legislația în materie.

În ceea ce privește perioada pentru care se determină valoarea acestui element care contribuie fundamental la stabilirea tarifului de distribuție, având în vedere operațiunile realizate pentru desfășurarea activității, se consideră ca relevant intervalul de douăsprezece luni calendaristice consecutive aferente unui an financiar. În situația în care data de începere sau de încheiere a activității de distribuție a gazelor naturale printr-un sistem de distribuție închis determină o durată de desfășurare a activității mai mică decât cea aferentă unui an financiar, poate fi luată în calcul, la determinarea valorii costurilor și a celorlalte elemente de structură a tarifului, durata efectivă de prestare a serviciului de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis.

În funcție de modalitatea de stabilire a tarifelor, precum și de tipul de tarif ales, ca de exemplu tariful fix aplicat pe o durată mai mare de timp, ori tariful variabil care poate fi aplicat pe o perioadă mai mică, operatorul de distribuție, în corelație cu interesele economice propuse, stabilește intervalul de timp și durată cel mai reprezentativ pentru determinarea unui tarif corect

pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis.

Tot în acest sens, ținând cont de modul de organizare a evidențelor financiar – contabile aferente activității de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis și a activității economice generale, operatorul de distribuție stabilește modul de structurare și definire a costurilor serviciului, pe categorii de relevanță economică și operațională, ca de exemplu: costuri de exploatare și costuri financiare, costuri operaționale și costuri de capital, etc.

Din considerente de natură economică și de conduită onestă în relația cu beneficiarii serviciului de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis, la determinarea tarifului de distribuție se includ numai costurile aferente desfășurării serviciului de distribuție.

În situația în care, operatorul de distribuție desfășoară mai multe activități economice, alocarea costurilor între activitatea de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis și celelalte activități, se realizează cu respectarea prevederilor legale în vigoare, când acestea există și cu luarea în considerare a următoarele principii:

- a) cauzalitatea – costurile sunt atribuite în concordanță cu activitățile care le determină, astfel:
 - (i) direct, când costurile pot fi identificate distinct pe tipuri de activități;
 - (ii) pe baza unor criterii/reguli, când costurile nu pot fi identificate distinct pe tipuri de activități;
- b) obiectivitatea – costurile sunt atribuite pe baze obiective, fără a se urmări un interes ori obținerea unui beneficiu nemeritat;
- c) transparența – regulile prin care costurile sunt atribuite pe activități sunt transparente și permit identificarea costurilor atribuite fiecărei activități;
- d) continuitatea – regulile prin care costurile sunt atribuite pe activități sunt aplicate constant în timp; regulile pot fi modificate numai în situațiile în care această modificare este absolut necesară și justificată.

2. RATA DE RENTABILITATE aferentă realizării serviciului de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis

Un alt element principal din structura tarifului de distribuție este rata de rentabilitate, care reprezintă cuantificarea în valori procentuale a țintei de profitabilitate atribuită realizării serviciului de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis.

Teoria și practica fundamentării tarifelor operează cu mai multe tipuri și rate de rentabilitate pentru determinarea unui profit transparent, rezonabil și controlabil de către operatorul economic, prestator de servicii.

În funcție de conținutul și modul de prezentare a intenției economice cu privire la realizarea și dezvoltarea serviciului de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis, de contextul intern al operatorului de distribuție caracterizat în principal de particularitățile sistemului de distribuție închis și de cele de organizare și desfășurare din punct de vedere tehnic și economic a activității de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis, precum și de contextul social/politic/economic/financiar extern operatorului de distribuție, este posibilă aplicarea unei rate de rentabilitate:

- a) asupra costurilor eficiente, prudente, justificate și necesare realizării activității de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis;
- b) acordată investițiilor efectuate pentru realizarea în condiții de calitate, de eficiență tehnică/economică și de siguranță a serviciului de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis. În acest caz, rata de rentabilitate se aplică la valoarea rămasă neamortizată a investiției, obținută după scăderea amortizării lunare înregistrate;
- c) acordată mixt, atât asupra costurilor (cu excepția costului cu amortizarea aferentă imobilizărilor corporale/necorporale realizate și cărora li se acordă și rata de rentabilitate aferentă investițiilor), cât și investițiilor efectuate.

ANRE recomandă o rată a rentabilității de 5 ÷ 7% în cazul de la litera a) și de 6,39%, procent aplicat conform metodologiei de stabilire a tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale de interes public general, pentru cazul de la litera b).

3. CAPACITATEA TOTALĂ DE DISTRIBUȚIE ȘI VOLUMUL TOTAL DISTRIBUIT aferente serviciului de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis

Capacitatea totală de distribuție reprezintă fluxul maxim de gaze naturale care pot fi vehiculate potențial prin sistemul de distribuție închis pentru utilizatorii de sistem.

Volumul total distribuit exprimă volumul de gaze naturale distribuite în condiții standard prevăzute de reglementările specifice în vigoare, vehiculate printr-un sistem de distribuție închis și măsurate la utilizatorii de sistem, beneficiari în contracte de prestare a serviciului de distribuție a gazelor naturale, încheiate cu operatorul de distribuție.

Aceste două elemente de structură pot influența semnificativ modalitatea de stabilire a tarifului de distribuție, respectiv valoarea determinată a acestuia, având în vedere și corelația cu gradul de ocupare de către utilizatorii de sistem a capacității totale de distribuție și gradul de utilizare a sistemului de distribuție închis.

În realitatea practică, elementele principale de structură ale tarifului pot înregistra abateri semnificative care să genereze rezultate financiare de dezechilibru pentru activitatea de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis, respectiv o maximizare excesivă a profitului sau o pierdere financiară care poate pune în pericol desfășurarea în bune condiții a activității în cauză. În astfel de situații operatorul de distribuție este bine să acționeze asupra valorii unitare a tarifului prin ajustarea lui cu valori de corecție a elementelor principale care au generat dezechilibrul, ținând cont în acest proces și de situația viitoare a nivelului tarifului, a rezultatelor financiare, de evoluția probabilă a elementelor principale de structură a tarifului, precum și de alți factori subiectivi sau obiectivi care pot influența prestarea serviciului și evoluția tarifului și, nu în ultimul rând, efectele asupra utilizatorilor de sistem.

V. STABILIREA TARIFELOR DE DISTRIBUȚIE aferente serviciului de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis

Tarifele de distribuție se stabilesc având drept obiectiv recuperarea cheltuielilor efectuate de operatorul de sistem pentru exploatarea sistemului de distribuție și prestarea serviciului de distribuție oricând la solicitarea utilizatorului de sistem, în conformitate cu prevederile contractului comercial încheiat între părți.

Modalitatea de stabilire a tarifelor de distribuție aferente serviciului de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis poate fi influențată, în principal, de următorii factori determinanți:

- a) elementele principale de structură a tarifului de distribuție enumerate mai sus, respectiv: costurile, rata de rentabilitate, capacitatea de distribuție și volumul

distribuit aferente serviciului de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis;

- b) vechimea, starea și potențialul tehnico - economic al sistemului de distribuție închis;
- c) modul patrimonial/economic/financiar de organizare și reflectare a activității de distribuție a gazelor naturale printr-un sistem închis și a activității economice generale desfășurate de operatorul de distribuție;
- d) gradul de ocupare a capacității totale de distribuție, respectiv gradul de utilizare a sistemului de distribuție închis, precum de potențialul creștere al acestora;
- e) numărul, structura și profilul utilizatorilor de sistem;
- f) planul de afaceri care reflectă interesele economice al operatorului de distribuție pentru această activitate;
- g) nivelul tarifelor practicate de operatorii altor sisteme de distribuție închise sau de operatorii de distribuție care operează sisteme de distribuție a gazelor naturale în regim de serviciu public de interes general similar, aflate în proximitatea sistemului de distribuție închis în cauză;
- h) capacitatea de plată și nivelul efectiv pe care este dispus să îl plătească utilizatorul de sistem;
- i) calitatea serviciului și posibilitățile substituției ai acestuia;
- j) protecția utilizatorilor de sistem în calitatea lor de clienți – beneficiari ai serviciului de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis;
- k) renumele operatorului de distribuție.

În practica generală, în funcție de modul în care reacționează la variația anumitor factori, tarifele pot fi:

- a) variabile – se schimbă cu ușurință în funcție de variația factorilor,
- b) fixe – își păstrează (prin decizia celor responsabili în acest sens) același nivel pe o perioadă mai îndelungată de timp,
- c) semivariabile – sunt stabilite limite minime sub care nu pot coborî sau/și limite maxime peste care nu pot crește.

Modalitatea de stabilire a tarifelor de distribuție este determinată în primul rând de interesul economic al operatorului de distribuție, care reprezintă vectorul principal în decizia de realizare a serviciului de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis, corelat cu modul în care sunt organizate și conduse evidențele patrimoniale, contabile și financiare aferente activității de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis, precum și a activității economice generale desfășurată.

În consecință, elementele principale de structură pot fi caracterizate de flexibilitate în alegerea și evaluarea lor pentru stabilirea tarifelor de distribuție în funcție de interesele economice urmărite prin desfășurarea activității de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis corelate cu cele ale utilizatorilor de sistem, astfel:

1. Valoarea costurilor aferente realizării serviciului de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis poate fi determinată prin luarea în considerare a costurilor:
 - a) realizate într-o perioadă de timp anterioară celei în care se stabilește tariful de distribuție, în valoare nominală sau reală,
 - b) estimate a se realiza în perioada următoare celei în care se stabilește tariful de distribuție, în valoare nominală sau reală.

Valoare nominală este definită ca fiind valoarea monetară, respectiv valoarea curentă de piață a unui bun, serviciu, etc, iar valoarea reală este definită ca fiind valoarea nominală ajustată cu inflația.

2. Rata de rentabilitate aferentă realizării serviciului de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis poate fi aplicată:
 - a) la costurile eficiente, prudente, justificate și necesare realizării serviciului de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis,
 - b) la investițiile efectuate pentru realizarea în condiții de calitate, de eficiență tehnică/economică și de siguranță a serviciului de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis,
 - c) mixt, atât costurilor (cu excepția costului cu amortizarea aferentă imobilizărilor corporale/necorporale realizate și cărora li se acordă și rata de rentabilitate aferentă investițiilor), cât și valorii investițiilor efectuate.

3. Volumul de gaze distribuite aferent serviciului de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție poate fi stabilit prin luarea în considerare a:

- a) volumului de gaze naturale distribuite într-o perioadă de timp anterioară celei în care se stabilește tariful de distribuție,
- b) volumului de gaze naturale estimate a fi distribuite într-o perioadă de timp următoare celei în care se stabilește tariful de distribuție.

4 Capacitatea de distribuție gaze naturale aferentă sistemului de distribuție închis poate fi stabilită prin luarea în considerare a:

- a) capacității efective de distribuție a gazelor naturale dintr-o perioadă de timp anterioară celei în care se stabilește tariful de distribuție,
- b) capacității de distribuție a gazelor naturale estimată într-o perioadă de timp ulterioară celei în care se stabilește tariful de distribuție. În acest caz, estimarea are în vedere luarea în considerare și, după caz, a debitului maxim instalat la clienții noi/închiși și, respectiv, a modificării de capacitate de distribuție a sistemului ca urmare a dezvoltării/restrângerii acestuia.

La determinarea tarifelor de distribuție, volumul de gaze naturale distribuite și capacitatea de distribuție pot fi exprimate atât în unități de volum – metri cubi (mc), respectiv mc/h, cât și în unități de energie – MWh sau kWh, respectiv MWh/h sau kWh/h.

Flexibilitatea elementelor principale de structură a tarifelor de distribuție conduce și la o flexibilitate a formulei generice de stabilire a tarifului de distribuție, astfel că principalele formule generice pot fi considerate următoarele:

- a) formula de stabilire a tarifului de distribuție pe baza volumului de gaze naturale distribuite,
- b) formula de stabilire a tarifului de distribuție pe baza capacității de distribuție a sistemului de distribuție închis;
- c) formula de stabilire a tarifului de distribuție format din două componente, respectiv:
 - i. componenta fixă stabilită pe baza costurilor fixe și a capacității de distribuție gaze naturale a sistemului de distribuție închis,
 - ii. componenta variabilă stabilită pe baza costurilor variabile și a volumului de gaze naturale vehiculate pentru utilizatorii de sistem prin sistemul de distribuție închis.

În cazul în care, operatorul de distribuție consideră relevant ca tarifele de distribuție să se stabilească pe categorii sau tipuri de utilizatori de sistem, pentru elementele principale de

structură ale tarifelor, vor fi determinate valori corespunzătoare fiecărei categorii sau fiecărui tip de utilizator de sistem, astfel încât tarifele de distribuție să exprime valoarea unitară pentru categoria sau tipul de utilizator de sistem respectiv.

A. Modalitatea de stabilire a tarifului de distribuție în baza costurilor pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis și a volumului de gaze naturale distribuite

Această modalitate reprezintă o metodă clasică și relativ sigură de recuperare a cheltuielilor aferente serviciului prestat.

Formula standard de stabilire a tarifului de distribuție are ca element definitoriu volumul de gaze naturale distribuite, astfel:

$$Td = \frac{Csd + Rr * B}{Vd}$$

unde:

Td – valoarea tarifului de distribuție unitar, exprimată în lei /mc ori lei/MWh sau lei/KWh, după caz;

Csd – valoarea realizată sau estimată, după caz, a cheltuielilor aferente prestării serviciului de distribuție, exprimată în lei;

Rr – rata de rentabilitate specifică, exprimată în procente

B – baza de calcul a rentabilității, reprezentată fie de costurile de realizare a serviciului de distribuție, fie de investițiile efectuate pentru realizarea serviciului de distribuție, respectiv de o combinație a celor două, după caz.

Rr*B – valoarea rentabilității, exprimată în lei, rezultată din aplicarea procentului ratei de rentabilitate specific (Rr) la baza corespunzătoare de calcul (B),

Vd – volumul de gaze naturale distribuite sau estimate a fi distribuite printr-un sistem de distribuție închis, după caz, exprimat în mc, MWh sau kWh.

Această modalitate de stabilire este favorabilă operatorilor de distribuție care vor să eficientizeze atât serviciul prestat, cât și relația comercială angajată cu beneficiarul acestui serviciu, și are la bază obiectivul de scădere a tarifului unitar prin maximizarea volumului de gaze naturale distribuite. Este o metodă clasică de reducere a costurilor pe unitatea de tarifare

prin maximizarea volumului de servicii prestate, în acest caz volumul de servicii fiind reprezentat de volumul de gaze naturale vehiculate prin sistemul de distribuție închisă pentru utilizatorii de sistem.

Valoarea lunară a serviciului prestat utilizatorului de sistem se va determina pe baza produsului dintre volumul de gaze naturale distribuite prin sistemul de distribuție închis pentru utilizatorul de sistem care are încheiat cu operatorul de distribuție contract de prestări servicii de distribuție gaze naturale și valoarea unitară a tarifului de distribuție.

B. Modalitatea de stabilire a tarifului de distribuție în baza costurilor pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis și a capacității de distribuție gaze naturale

Formula de stabilire a tarifului de distribuție are ca element definitiv, la numitor, capacitatea de distribuție gaze naturale, astfel:

$$Td = \frac{Csd + Rr * B}{Cd * Dt * 24h}$$

unde:

Td – valoarea tarif de distribuție unitar, exprimată în lei/mc/h, lei/MWh/h ori în lei/KWh/h per oră, după caz;

Csd – valoarea realizată sau estimată, după caz, a cheltuielilor aferente prestării serviciului de distribuție, exprimată în lei;

Rr – rata de rentabilitate specifică, exprimată în procente

B – baza de calcul a rentabilității, reprezentată fie de costurile de realizare a serviciului de distribuție, fie de investițiile efectuate pentru realizarea serviciului de distribuție, respectiv de o combinație a celor două, după caz.

Rr*B – valoarea rentabilității, exprimată în lei, rezultată din aplicarea procentului ratei de rentabilitate specific (Rr) la baza corespunzătoare de calcul (B),

Cd – capacitatea de distribuție gaze naturale existentă sau estimată, după caz, exprimată în mc/h, MWh/h sau kWh/h per oră;

Dt – durata de timp, exprimată în număr de zile calendaristice, luată ca bază reprezentativă pentru stabilirea valorii cheltuielilor aferente realizării serviciului de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis.

Valoarea lunară a serviciului prestat utilizatorului de sistem se va determina pe baza produsului dintre capacitatea orară de distribuție gaze naturale aferentă utilizatorului de sistem care are încheiat cu operatorul de distribuție contract de prestări servicii de distribuție gaze naturale, numărul de ore din luna de facturare și valoarea unitară orară a tarifului de distribuție.

In funcție de tipul de capacitate de distribuție a gazelor naturale utilizată în calcul, stabilirea tarifului de distribuție, poate avea trei modalități reprezentative de abordare, după cum urmează:

B.1 Modalitatea de stabilire a tarifului de distribuție utilizând capacitatea de distribuție orară, existentă sau estimată, aferentă debitului maxim instalat orar cumulativ de la toți beneficiarii care au contracte încheiate cu operatorul de distribuție pentru prestarea serviciului de distribuție gaze naturale printr-un sistem de distribuție închis.

Această modalitate de stabilire a tarifului de distribuție are ca obiectiv recuperarea cheltuielilor efectuate de operatorul de sistem, chiar dacă utilizatorul de sistem nu și-a exercitat dreptul contractual, în speță, operatorul de distribuție nu a vehiculat gaze naturale prin sistem pentru acesta.

Prin această modalitate de stabilire a tarifului de distribuție se asigură realizarea unei marje rezonabile de profit pe o perioadă mai îndelungată de timp. Totodată, reprezintă o modalitate sigură de recuperare a cheltuielilor efectuate pentru realizarea și menținerea sistemului de distribuție în condiții optime de operare pentru a fi oricând, funcțional, la dispoziția utilizatorului de sistem.

Prin prisma utilizatorilor de sistem, această modalitate generează costuri cu serviciul de distribuție indiferent dacă acesta își exercită sau nu dreptul contractual de utilizare a sistemului de distribuție. Comparativ cu alte modalități de stabilire a tarifului, prin această modalitate, utilizatorul înregistrează costuri mai mari cu serviciul de distribuție, întrucât cheltuielile corespunzătoare capacității de sistem neocupate se suportă, în principal, de către utilizatorii de sistem care au încheiate cu operatorul de distribuție contracte de prestare a serviciului de distribuție gaze naturale dintr-un sistem de distribuție închis.

Valoarea lunară a serviciului prestat utilizatorului de sistem se va determina pe baza produsului dintre debitul maxim instalat orar aferent utilizatorului de sistem care are încheiat cu operatorul de distribuție contract de prestare a serviciului de distribuție, numărul de ore din luna de facturare și valoarea unitară orară a tarifului de distribuție.

Debitul maxim instalat orar aferent utilizatorului de sistem se regăsește în avizul tehnic de racordare la sistemul de distribuție emis de operatorul de distribuție, precum și în contractul de prestare a serviciului de distribuție gaze naturale încheiat între părți.

B.2 Modalitatea de stabilire a tarifului de distribuție utilizând capacitatea de distribuție orară, existentă sau estimată, rezervată de beneficiarii care au contracte încheiate cu operatorul de distribuție pentru prestarea serviciului de distribuție gaze naturale printr-un sistem de distribuție închis.

Această modalitate de stabilire a tarifului de distribuție are obiective și caracteristici similare cu modalitatea prezentată anterior, diferența constând în faptul că recuperarea cheltuielilor efectuate de operator se face în baza capacității rezervate în sistem de către beneficiarii care au încheiate cu operatorul de distribuție contracte de prestare a serviciului de distribuție a gazelor naturale prin respectivul sistem de distribuție închis.

Prin prisma utilizatorilor de sistem și această modalitate generează costuri mai mari cu serviciul de distribuție, întrucât cheltuielile corespunzătoare capacității de sistem rămase nerezervată se suportă, în principal, de către utilizatorii de sistem care au încheiate cu operatorul de distribuție contracte de prestare a serviciului de distribuție gaze naturale dintr-un sistem de distribuție închis.

Valoarea lunară a serviciului prestat utilizatorului de sistem se va determina pe baza produsului dintre capacitatea orară rezervată de utilizatorul de sistem prevăzută în contractul de prestare a serviciului de distribuție încheiat cu operatorul de distribuție, numărul de ore din luna de facturare și valoarea unitară orară a tarifului de distribuție.

B.3 Modalitatea de stabilire a tarifului de distribuție utilizând capacitatea de distribuție orară, existentă sau estimată, aferentă debitului maxim instalat orar al sistemului de distribuție închis disponibil pentru vehicularea gazelor naturale la utilizatorii de sistem.

Întrucât, valoarea lunară a serviciului prestat utilizatorului de sistem se va determina pe baza produsului dintre debitul maxim instalat orar aferent utilizatorului de sistem care are încheiat cu operatorul de distribuție contract de prestări servicii de distribuție gaze naturale, numărul de ore din luna de facturare și valoarea unitară orară a tarifului de distribuție, prin această modalitate se asigură recuperarea cheltuielilor efectuate pentru realizarea și menținerea sistemului de distribuție în condiții optime de operare pentru a fi oricând funcțional la dispoziția utilizatorului de sistem, corespunzător gradului de ocupare de către utilizatorii de sistem a debitului maxim disponibil instalat al sistemului de distribuție închis.

Prin această modalitate de stabilire a tarifului de distribuție nu se realizează socializarea la utilizatorii de sistem existenți a cheltuielilor aferente capacității de distribuție neutilizată a sistemului, mai ales în cazul supradimensionării sistemului de distribuție. Ca atare, această modalitate implică pentru operatorul de distribuție un risc ridicat de nerecuperare a costurilor, astfel că ea este potențial abordabilă de operatorii economici pentru care activitatea de distribuție care nu reprezintă activitate de bază și de suport financiar pentru operatorul de distribuție. Reprezentând o activitate ne semnificativă în cifra de afaceri țintă a societății, ea este susținută și menținută, în general, pentru necesitățile proprii ale operatorului de distribuție.

Operatorul de distribuție poate folosi și o modalitate mixtă de stabilire a tarifului de distribuție rezultată din combinarea modalității de la litera A cu modalitățile prezentate la litera B. În acest caz, elementul definitoriu pentru formula de stabilire a tarifului de distribuție este reprezentat de costurile aferente serviciului de distribuție a gazelor naturale separate în costuri fixe și în costuri variabile, în funcție de modul de modificare a costurilor odată cu evoluția volumelor de gaze naturale distribuite la utilizatorii de sistem.

Tariful de distribuție se formează în acest caz din două componente, reprezentate de tariful de capacitate stabilit pe baza costurilor fixe și a capacității de distribuție gaze naturale aferentă debitului maxim instalat orar sau capacitatea orară de distribuție rezervată, precum și de tariful volumetric stabilit pe baza costurilor variabile și a volumului de gaze naturale vehiculate pentru utilizatorii de sistem prin sistemul de distribuție închis.

Această modalitate reprezintă o metodă mixtă, cu un grad ridicat de siguranță în ceea ce privește recuperarea cheltuielilor aferente serviciului de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis, întrucât costurile fixe sunt în procent majoritar. Costurile fixe sunt în general acele costuri pe care operatorul de distribuție le realizează permanent, în scopul

menținerii în funcțiune a sistemului de distribuție închis și oricând la dispoziția utilizatorului de sistem, și care nu depind de volumele distribuite.

Pentru această modalitate, valoarea lunară a serviciului prestat utilizatorului de sistem se determină atât pe baza produsului dintre capacitatea orară rezervată de utilizatorul de sistem prevăzută în contractul de prestare a serviciului de distribuție încheiat cu operatorul de distribuție, numărul de ore din luna de facturare și valoarea unitară orară a tarifului de capacitate, cât și pe baza produsului dintre volumul de gaze naturale distribuite prin sistemul de distribuție închis pentru utilizatorul de sistem în baza contractului comercial încheiat și valoarea unitară a tarifului volumetric.

C. Modalitatea de stabilire a tarifului de distribuție în baza unui studiu de benchmarking cu privire la tariful de distribuție aferent serviciului de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis

În această situație, studiul de benchmarking este în esență un studiu structurat pe compararea tarifelor de distribuție și a practicilor de lucru privind modalitatea de stabilire a acestuia, identificate la operatori de distribuție care operează sisteme similare de distribuție atât din punct de vedere tehnic, operațional și funcțional, cât și din punct de vedere economic, financiar – contabil și comercial.

Obiectivul acestui studiu este de stabilire fie a modalității de determinare a tarifului de distribuție, fie direct a valorii tarifului de distribuție, după caz.

Această metodă este folositoare în special operatorilor de distribuție care nu au mai desfășurat activitatea de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închis sau activități similare, dar poate fi utilizată și de alți operatori de distribuție pentru compararea modalității de stabilire a tarifului, a valorii acestuia, a modalității și condițiilor de realizare a serviciului de distribuție a gazelor naturale, a particularităților de sistem și de desfășurare a activității de distribuție și a rezultatelor financiare, cu cele ale altor operatori de distribuție a gazelor naturale dintr-un sistem de distribuție închisă.

Principalul efect al acestei metode îl reprezintă stabilirea unui tarif de distribuție optim și eficient atât pentru operatorul de distribuție, cât și pentru utilizatorul de sistem, deopotrivă cu creșterea calității serviciului prestat.

În mod concret, operatorul de distribuție stabilește o valoare orientativă a tariful de distribuție care ține cont de valorile tarifelor de distribuție aplicate de alți operatori de distribuție pentru sistemele aflate în proximitatea celui de distribuție închisă sau similare acestuia din punctul de vedere al particularităților reprezentative funcționale și comerciale.

În acest caz, din practica economică reiese faptul că stabilirea unui tarif mediu sau a unui interval valoric de variație a tarifului (în baza unei marje rezonabile de profit) negociabil cu utilizatorii de sistem în situații comerciale justificate, este de natură a oferi predictibilitate economică și financiară atât activității de distribuție în sine, cât și clienților care beneficiază de serviciile prestate în cadrul acestei activități desfășurate.

VI. PREVEDERI GENERALE REFERITOARE LA TARIFUL DE DISTRIBUȚIE

În conformitate cu prevederile Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare, tarifele pentru prestarea serviciului de distribuție dintr-un sistem de distribuție închis și metodologia sau una dintre modalitățile prezentate în acest ghid care a stat la baza calculării acestora vor fi publicate de către operatorul economic care desfășoară această activitate pe pagina proprie de web.

În vederea desfășurării activității de operare a unui sistem de distribuție închis, operatorul de distribuție stabilește tariful de distribuție având la bază metodologia de calcul menționată anterior sau una dintre modalitățile prezentate în acest ghid, cu respectarea procedurilor interne proprii, precum și a tuturor prevederilor legislative incidente.

Pentru stabilirea tarifelor, operatorul de distribuție fundamentează elementele de structură ale tarifului de distribuție și întocmește un document în care prezintă în mod transparent și detaliat modul de fundamentare a tarifului de distribuție și a elementelor de structură ale acestuia, document pe baza căruia tarifele să fie aprobate de organele de conducere ale operatorului de distribuție mandatate în acest sens.

Anterior datei de aplicare a tarifului de distribuție aprobat, acesta este publicat pe pagina proprie de web de operatorul de distribuție, în conformitate cu regulile de transparență și bună practică comercială, precum și dacă prevederile legale în vigoare la acel moment impun această obligație.

Dreptul de utilizare a sistemului de distribuție a gazelor naturale trebuie să se realizeze cu bună-credință atât de utilizatorul de sistem, cât și de operatorul de sistem fără a se crea prejudicii părților în cauză. În cazul apariției de neînțelegeri cu privire la accesul la sistem, în speță referitoare la tariful de distribuție și modalitatea de stabilire a acestuia, părțile în cauză se pot adresa ANRE cu respectarea prevederilor din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare, precum și din actele normative emise în aplicarea acesteia.

Pentru informații suplimentare cu privire la aplicarea ghidului puteți să vă adresați prin email la următoarele adrese: anre@anre.ro, stgn@anre.ro.